

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. De difficultate secunda definitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

rationali concursu non potest ita pignire, nihil enim concursus ultra debitum creaturæ rationali voluntate generali concurrenti à Deo amatur, nedum præfinitur. Secundo: nec Deum decet ita velle actionem pravam præfinitur; siquidem iam actionem pravam velletisimò totum, quod in individua quavis earum actionum pravitatis est (si æque ille pravitatis, & quoad extensionem, & quoad intensiorem, & modum sint) profus Deum ea præfinitione velle: cum tantumdem, nihilque magis pravitatis in una actione, quam in alia sit. Tertio, quia, si iuxta debitum connaturale naturæ rationalis ea præfinitio prædeterminativa esset, uti concursus generalis, cuiusque præfinitio esse debet, natura illa rationalis ad pravam illam actionem vage determinata de se foret, qui error Manichæorum, & aliorum est; contra quos Patres supra certarunt. Neque enim ad actionem pravam hanc in individuo, & non aliam determinatam de se creaturam rationalem esse à Deo produci, & condi Manichæi, & asectæ somniant. Quarto ex parte efficacis præfinitionis huius, & concursus prædeterminativi, quem concernit alia eius repugnantia accedunt siue generalis, siue specialis is concursus sit: quare eas certam. 2. persequemur. Porro quæ contra hanc conclusionem opponi possent ex prænotatis pro difficultatis explanatione, & decisionis claritate evanescunt.

CERTAMEN II.

De difficultate secunda definitur.

IN iam explicata difficultate prima Recentiores aliquot prædeterminativas præfinitiones ad materiale peccati in particulari exploras hæcenus pertæsi, nihilominus ad materiale peccati vage, hoc, vel illud, in communi siue genericæ, vel imprecantæ, vel odij, aut furij, siue specificæ huius scilicet, vel illius actus imprecantæ, aut homicidij speciei omnino eiusdem posse aliquem prædeterminativæ præfinitione consentire. Eos ignominatim refert noster Ruiz d. 40. sect. 6. cum fundamentis inferius subiiciendis, & erendis: ipse verò à num. 5. duplici conclusione adversam Sententiam suam proponit, explicat, & confirmat. Nobis autem, quibus eadem Ruiz nostri sententia prorsus placet, triplici conclusione, explicatius adhuc tradenda videtur, & confirmanda; etenim speciale hoc decretum de actione prava vage potest exagitari relinquendo reliqua intra connaturalem providentiam, & communem Dei respectu rationalis creaturæ, vel eam etiam immutando; ac rursus potest adhuc immutata naturali, & communi providentia quoad reliqua cogitari prædeterminativa præfinitio actionis prave huius vel illius vage, & in communi genericæ solum, vel speciei infimæ eiusdem, ut diximus quæ divisio præmittenda primæ huius difficultatis resolutioni necessario est; quia, etsi univèrsim negatua sententia, vera nobis, & tenenda sit; at quovis trium horum casu speciales habet probationes, ut parebit præter generalem rationem, quæ eos omnes casus complectitur.

2. Prima conclusio: immutata, quoad reliqua, providentia Dei communi, & naturali erga rationales creaturas implicat Deo prædeterminativæ præfinitio materialis peccati, seu actionis create prave vage huius vel illius. Probatur immutata quoad reliqua providentia communi naturali erga creaturas rationales ea præfinitio rationis create vage ponit in Deo præfinitionem materialis peccati, & actionis create prave huius determinate & in particulari: hæc ut ostendimus, & adversarij fatentur Deo repugnat. Ergo immutata de reliquo communi, & connaturali Dei, erga creaturas rationales providentia, præfinitio actionis prave siue materialis peccati vage Deo repugnat, discursus certo & inoffenso currit. Maior probatur in connaturali, & communi Dei erga creaturas rationales providentia individuatione actionis ignota est, nusquamque proinde permittit electioni creaturæ rationalis, sed puri

arbitrij divini pro suo nutu stantentis, ut casu quo creatura ad actionem huius generis vel speciei arbitrio suo moveatur, hoc actionis individuum illius generis vel speciei eliciat, ac non aliud: quare huius præ illo voluntari create electio non adest, Dei providentia, quam immutatam conclusio supponit; Accessu autem præfinitionis generis, seu speciei, huius, vel illius actionis prave, etiam quoad genus, vel speciem electio voluntari create non relinquatur; sed etiam prædeterminativæ præfinitio actio prava, & materiale peccati à Deo est, atque ad illam creatura voluntas necessitata; ergo ad totum, quod individua actione prava commune, & individuale appendendum à creatura est prædeterminativa præfinitio Dei adest, duplici Dei decreto, & præfinitione compacta, nempe ex immutata Dei providentia connaturali, & communi erga rationalem creaturam, quoad individuationem, & præfinitionem prædeterminativæ, quoad communia actionis prave, seu materialis peccati appendendi: quod & æque Deo turpe, & absurdum est, æqueque create voluntatis in eius appositione libertatem aboleret, ac si decreto seu præfinitione unica individuum totum, & quoad communia, & quoad individuationem actionis prave, seu materialis peccati prædeterminativæ præfinitur Deus ut de se claret. Quocirca præcipuum adversariorum fundamentum de servata create voluntatis libertate absolute circa individuum actionem pravam, & materiale peccati, ex sola individui electione ipsi per præfinitionem de actione prava vage, & in communi relicta (quod ex vi eius præfinitionis solum veritatem est) in casu conclusionis huius primæ de immutata communi, & naturali Dei erga creaturas rationales providentia nullum locum habet.

3. Sit secunda conclusio, etsi ex insuetæ, & extraordinaria providentia Deus individuationis actionum prænotatam notitiam create voluntari præterget, atque subinde prave huius actionis in individuo præ alia electionem eius arbitrio, & libertati permittat, nequit actionem pravam seu materiale peccati, hoc scilicet, vel illud prædeterminativæ præfinitur. Probatur: quia ea præfinitio, qua volitio est in actionem pravam tenderet, ut pravam materialiter, ac subinde interpretativæ pravam formaliter & peccatum, quod ut diximus non nisi interpretative per exprellam materialis peccati volitionem potest, adhuc à creatura amari: ergo esset turpis, & Deum dedecens præfinitio. Secundo: quia ut quærit, cet. 4. n. 5. quodvis decretum de operatione quavis diffusum, & vage, hæc scilicet, vel illa duplex conditionatum continet, nempe ut si una individua actio absolute non apponatur, & absit, altera apponatur: atqui implicat amari, velletque Deum, adhuc inefficaciter, & prædeterminativæ præfinitione, materiale peccati expresse, & implicite eius formale, & peccatum sub conditione vili; ergo & prædeterminativæ præfinitio actionem pravam, seu materiale peccati vage hoc vel illud. Tercio inde. Conditionata ex parte obiecti voluntas cogit purificata conditione ita volentem, ut quod sub ea conditione efficaciter voluit, efficaciter absolute velit: ergo, si altera actio prava individua, ex duabus v. g. vage prædeterminativæ à Deo præfinitis ex libertate contradictionis à create voluntate (ut fieri potest) omittatur, alteram individuum absolute efficaciter Deus, necessario prædeterminativæ præfinitio atqui hoc repugnare Deo tota hac disputatione demonstravimus, ergo, & Deum prædeterminativæ præfinitio actionem pravam, seu materiale peccati vage.

4. Quarto ex parte prædeterminativæ præfinitio, licet quem actioni prave prædeterminativæ præfinitio, licet vage, concernit. Probatur conclusio, quia, etsi vili vage, concernit. Probatur conclusio, quia, etsi vili præfinitio non prædeterminet hanc individuum pravam actionem, tamen, ut hanc, vel illam apponat debet voluntatem impellere, ac proinde alteram causam, vel subiuncta etiam prava determinatione voluntatis. Quare à fæditate causæ, & authoris peccati non purgaretur. Sicut nec impius actionem alteri suadens pravam, & demon eum ad illam tentans, etsi neuter eum ad illam in individuo suadente aut retinente irresistibiliter determinet. Quinto ex parte eiusdem prædeterminativæ, & concursus connorari. Etenim concursus prædeterminativæ cum operatio Dei physice, & determinate concurrit.

eum actus prauus sit, nequit esse cum hoc, vel illo vage: vagum quippe intentionalis mentalis suppositio inducit, & tenere potest motus intentionalis, qui ea ducitur voluntatis, non autem physica operatio & concursus. Quo circa præfinitio illa, si prædeterminata sit, debet respicere & concernere non viam sed duplicem Dei prædeterminationem distinctam, vel hanc ad vim indiuiduam actionem prauam, vel illam ad aliam actionem prauam, in indiuiduo: quo fiet, ut licet Deus liber maneat ad hanc prædeterminationem suam, & subinde indiuiduam hanc etiam actionem prauam nostram apponendam: nos autem minime, sed quamvis eorum ex prædeterminatione Dei irresistibili apposituri sumus, quandoque eam apponamus, ac proinde neutram à nobis libere apponi posse, ut aduersarij ceniebant. Quod si dicat prædeterminationem ea præfinitione connotatam ferri in actionem prauam in communi, ac proinde vnam solam respectu indiuiduorum sub illa contentorum esse posse: iam impugnetur in simili de indiuiduis actionibus vage sumptis es. Nulla enim operatio, imo nec realis physicus respectus, præfinitus ex parte sui termini esse potest. Id enim solius operationis, & respectus intentionis intellectus, & voluntatis est proprium, apud Philosophos, & Theologos omnes.

5. In tertio vero casu, quo praua actio vage à Deo prædeterminatur præfinita, hæc nimirum, vel illa eiusdem speciei infusa in genere prauæ actionis foret, vigetque eius repugnantiam probari æstimat citatus noster Ruiz §. *Dica secundò n. 6* quia, cum solam indiuiduationem actionis prauæ, in qua præcisè sumpta nihil malitiae est, liberæ electioni, & operationi creatæ voluntatis relinqueret, siquidem, ac prædeterminationi suæ prædicata omnia communia vique ad vitam specifice differtentiam referretur; quorum singulis sua malitia & omnis conuinctum, tota indiuidua prauæ actionis malitia responderet: quodam malignitatis avaricia voluntati, & operationi suæ totam prauitatem in actionibus indiuiduis à se vage præfinitis, & volitionem, & effectiorem consequenter videretur, & nihil eius, siue volendum, siue efficiendum voluntati permitteret creatæ, & quidem speciem argumenti huius pietatem recognosco: quatenus verò nullius malitiæ, siue volendæ, siue efficiendæ electionem, & potestatem creatæ voluntati relinqui asserit (quod ad incertam avariam sequentrationem malignitatis necessarium erat) efficaciam non recognosco. Etenim ex sola indiuidua actionis prauæ electione voluntati creatæ cuiusmodi præfinitione permittitur totum indiuiduum, secundum omnia prædicata actionis prauæ generica, & specifica apponere voluntati creatæ permittitur, eo quidem modo, quo in rebus apponi illa possunt. Siquidem prædicata communia secundum se, & præcisè sumpta, nec factibilia, nec apponibilia in rebus sunt; sed solum in aliquo suo indiuiduo à quo reipsa non differunt, nec possunt realiter differre, & extra quod, & seorsim fieri nequeunt, cum physica effectio vili præciliat ex parte termini sui prorsus repugnet: idcirco ex necessitate antecedenti ad aliquod virtutis indiuiduum (quemadmodum ex omni moda antecedente impeccabilitate humanitatis Christi ad aliquam præcepta mortis acceptationem in eius humanitate controu. de Incarnat. admissimus) in cuiusvis indiuidui, præ alio, prorsus adhuc æquali, & virtutis illius honestatem exerceri, eiusque laudabilitatem, & meritum obtineri cum nostro Valquez, & aliis docuimus, illud autem specialioris absurdi in prædeterminata præfinitione indiuidui vagi speciei infusæ actionis prauæ intercederet: quod ad omnes titulos præfinitis, aut speciei intermedia, non curata specie infusa, vage indiuidua actio præfinitur volitio & prædeterminatio Dei se extenderet: verum siquidem est totius actionis indiuidua prauitatem, & oppositionem cum ratione, & lege ex prædicatis suis specificis, & genericis formaliter provenire; quin indiuiduatio (ceteris quoad intentionem, & modum paribus) aliquam prauitatis rationem de suo formaliter asserat, ac prauæ actionis supponat.

6. Iam aduersariorum vniuersum eius prædeterminatiua præfinitionis actionis prauæ vage possibilitatem contentum infirma fundamenta sunt. Primum, quia ex ea

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tom. I.

præfinitione illa manet creatæ voluntatis libertas: ergo ipsi, ac nusquam Deo, actio praua ab eo posita imputaretur. Antecedens falsum esse ostendimus probatione prima, & secundæ conclusionis, eoque permittit malum esse consequentiam constat ex probatione conclusionis secundæ num. 4. & aduersarij ipsi malum esse supponunt, dum permittit libertatis creatæ illatione per prædeterminatiua materialis peccati in indiuiduo præfinitionem Deum nihilominus, & eius causam fore, & subinde peccati auctorem nobiscum contendunt. Secundum, quia Deus plures homines vim talibus circumstantiis de facto creauit, ut longo tempore infallibile sit in peccatum lapsuros, nec dubium est, quin in eis circumstantiis hominem in puris naturalibus condere potuerit: quin & eas circumstantias apponere, ut de facto infallibiliter laberetur statim, uti Holoferni cõtulit victorias, & potentia, & Iudith splendorem, & suauiloquiis, quibus in superbum, & libidinolum erga illam affectum illico infallibiliter laberetur; ergo & poterit Deus prædeterminatiua actionem vage prauam, non solum ad tempus longum, sed & pro aliqua determinata duratione absque vili sui indecentia præstare. Respondetur tamen infallibilitatem lapsus vel longo, vel etiam aliquo determinato tempore, ex vi naturæ, determinationeque, & destinatione circumstantiarum, in quibus rationalem creaturam condidit, qualivē ipse produxit, producere Deus potest, absolute; ac necessitate physica antecedente lapsus ita, ut non esse lapsus nequeat esse non posse; sed potius per se, & Dei intentione, ad bonas operationes destinari, etsi per accidens ex infirmitate, & malitiæ naturæ, ut per accidens tentatione infallibilitate morali effectum lapsus habitus sunt: quia ita impellunt, ut nemo, vel fere nemo, lapsurus non sit præ resistendi difficultate; etsi resistere absolute omnes, & singuli absolute possint. Inde constat Deum neque voluntate eas producendi, ne earum aut hominis in eius productione velle, causare peccatum. At verò si actionem prauam adhuc vage prædeterminatiua præfinitur, in eam directe, & per se Dei tenderet volitio, ut patet, & prædeterminatio, quam ea præfinitio concernit, non potest non in actionem prauam directe tendere, ac natura sua, & per se destinari: quare, neque à causalitate peccati Deus excusari. Ac demum ea prædeterminatiua præfinitione actionis prauæ vage, libertatem de facto in neutris appositione creatæ voluntati relinqui, dicebamus n. 4.

CERTAMEN III.

Difficultas tertia expeditur.

1. Circa secundam difficultatem de præfinitione actionis prauæ vage ob decretum Dei subtrahendi generalem suum concursum ad omnem actionem omni ex parte, & absolute honestam, solumque concurrenti ad actionem, quam velit voluntas prauam possibilem esse præfinitionem eam; imò respectu demonum, & reliquorum damnatorum de facto dari, atque ideo neminem illorum bene simpliciter & absolute operari posse docet expresse Marfil. in 2. quæst. 5. art. 3. maxime notab. 5. & ad rationes contra quæsitum, cui doctrinæ consonat quæst. 16. art. 5. Refertur pro eadem sententia, quasi affine quid docuerit, Agid. in 2. d. 7. quæst. 1. art. 2. maxime col. 6. §. *ex eo ergo*: & sine corporis aut solutionem, & solut. ad 1. dicens imperus ad bene operandum requisitos demonibus denegari. Verum, cum hic concursus Dei præuium impellentem ad bene operandum non admittat, sed comitantem solum, & comitantem identice creatæ voluntatis operationem, quæ ad se ipsam imperus esse nequit; imperus, quem demonibus ad bene operandum denegat nomine concursus Dei non potest intelligere: quare potius æstimo ea voce intellexisse Agidium subitum, & inde liberatum delectationis motum voluntatis in bonum, quod ad sanctæ cogitationis, & vocationis, seu auxilij ex parte actus primi congruitatem